

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Bajer, Fredrik.; af Fredrik Bajer ; udgivet. af
Dansk Fredsforening.

Titel | Title:

Fredsvennernes Krigsplan

Udgavebetegnelse | Edition Statement:

4. Tusende.

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kbh. : Joh. Møller, 1891

Fysiske størrelse | Physical extent:

16 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Fr. Bajer.

Fredsvennernes

Krigsplan.

1891.

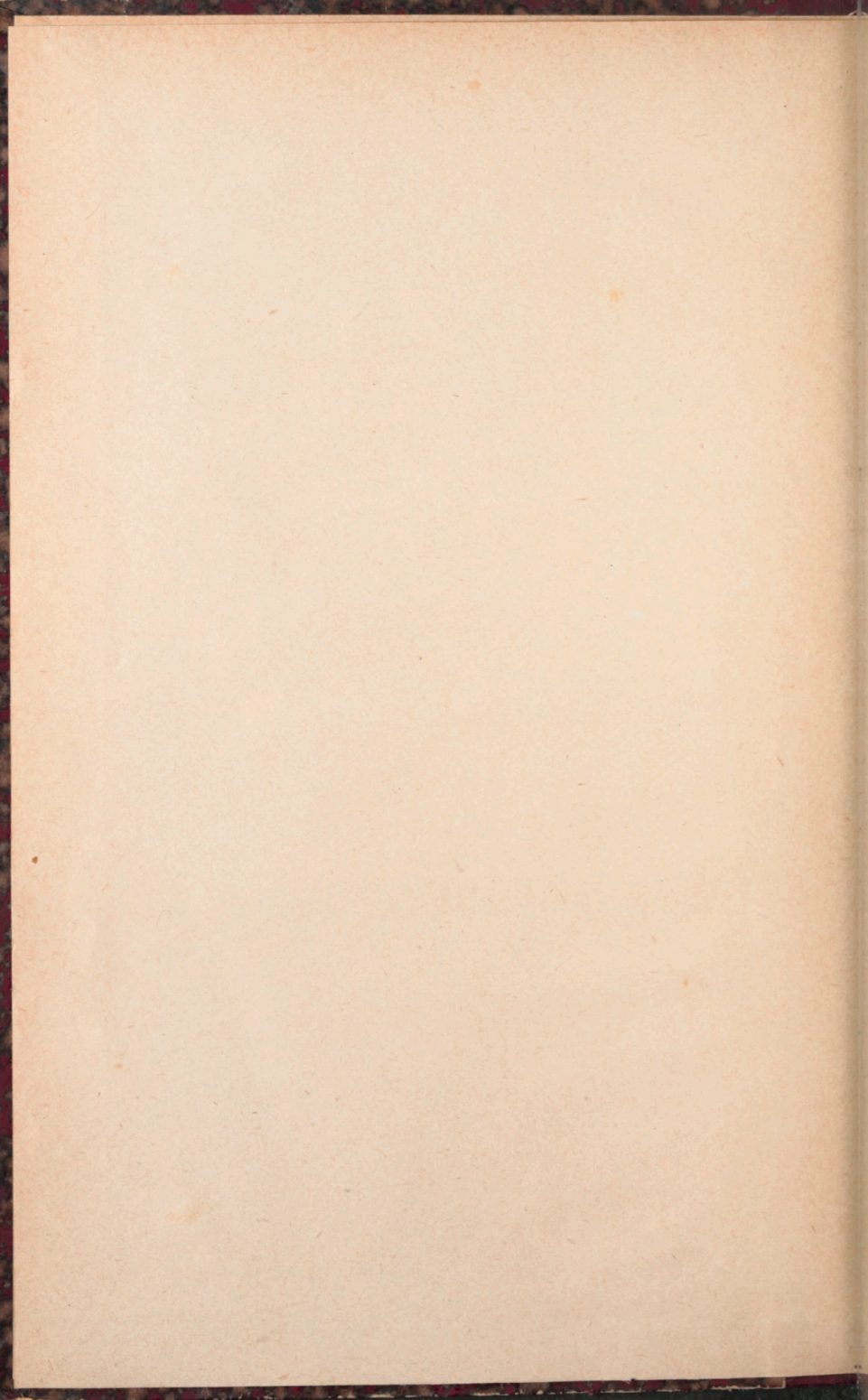
8. - 44^a.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130009866400

Dansk Fredsforenings Småskrifter Nr. 2.

Fredsvennernes Krigsplan.

Af

FREDRIK BAJER.

Udgivet

af

DANSK FREDSFØRENING.

Motto: Marchere adskilt, angribe samlet.
Feltmarskal MOLTKE.

4de Tusende.

KØBENHAVN.

JOH. MØLLER.

Rasmussen & Olsens bogtrykkeri.

1891.

Pris: 10 Øre.

Indhold.

	Side
„Marchere adskilt, angribe samlet“ i krigen mod krigen	3
Marchere adskilt	3
Rettens sejr over magten er målet	3
Et forbindelsesled savnes under marchen	4
Enheden i forskelligheden tilvejebragt ved et Internationalt Freds- Bureau	5
Verdensfredskongressen og den Interparlamentariske Konference	6
De Parlamentariske Komiteer og Fredsforeningerne	7
Bureauets dels under- dels sideordnede stilling	7
Kun overordnet, når fredshæren skal angribe samlet	7
Bureauets departementer for: folkeret	8
statistik	8
historie	8
opdragelse	8
arkiv og bibliotek	9
oplysninger	9
redaktion	9
finanserne	9
Bureauet som hjertet i fredsarbejdet	10
Bureauets vedvarende, Kongressen og Konferencens årlige sam- linger maa sikres	10
En Freds-Fond	11
Fredssagen er et statsformål	12
Staternes Internationale Freds-Bureau, Parlament og Voldgifts- domstol	13
Fredsvennernes krigsplan	14
<hr style="width: 20%; margin: auto;"/>	
Vedtægter for Dansk Fredsforening	15

Marchere adskilt, angribe samlet!

Således lød en af den store taktiker, feltmarskal Moltkes krigsregler, — en af dem, som hans sejre i særdeleshed skyldes.

Men hvad vedkommer det fredsvennerne? — de vil jo ikke føre krig.

Jo, — krigen imod krigen!

Og de vilde uden tvivl vinde snarere og sikrere sejre, om de i denne krig noget mer anvendte de store taktikers prøvede regler.

Hvorledes anvendes da ovenstående?

Marchere adskilt.

„Alle veje fører til Rom“, siger ordsproget.

Mange — om ikke alle — veje fører ogsaa til fredsvennernes mål:

rettens sejr over magten.

Nogle foretrækker en af disse veje, andre en anden. Enhver bør have den størst mulige frihed til at vælge sin. Således undgås snarest, at den ene træder den anden i vejen. Således nås den friest mulige udfoldelse af alles kræfter. De højst forskellige ævner og synsmåder rettes således, mest uhindret af hverandre, imod det fælles mål.

Dette har „Dansk Fredsforening“ også erkendt i sine „Vedtægter“. Den er organiseret i stedlige kredse, „hvilke der indrømmes al den selvstyrelse og virksomhed på egen hånd, som kan forenes med Foreningens interesser, og ikke strider mod dens vedtægter“. Her er givet den størst mulige frihed indenfor den nødvendige begrænsning.

„Dansk Fredsforening“s 60—70 kredse er i grunden lige så mange selvstændige foreninger, og dens s. k. bestyrelse er i grunden kun et forbindelsesled dels imellem kredsene indbyrdes dels imellem dem og de hundreder af fredsföreninger, som udenfor Danmark samvirker til det fælles mål: fred imellem folkene.

Men imellem disse hundreder af fredsföreninger, som er spredte over hele den civiliserede verden, savnes endnu
et forbindelsesled.

„Marchere adskilt“ vil nemlig ikke sige, at den ene afdeling ikke tager hensyn til den anden. Der må „holdes retning“ til bægge sider. Orden er uadskillelig fra sand frihed. Alle de adskilt marcherende afdelinger må i et forud beregnet øjeblik kunne mødes i et samlet angreb mod det samme punkt. „Angribe samlet“ og „marchere adskilt“ er ikke to regler, men to sider af samme regel. Netop for at kunne udføre det samlede angreb med størst mulig kraft, må denne kraft i forvejen have haft lejlighed til at udvikle sig under den spredte march. Men skal marchen gøre sin fulde nytte, må under denne det samlede angreb også stadig have for øje.

Her er det imidlertid, at et hovedled endnu fattes i fredshærens organisation: forbindelsesleddet imellem de adskilt marcherende afdelinger. Hvorledes skal dette tilvejebringes? —

Et Forbund af alle bestående fredsföreninger har siden 1885, eller endnu meget længer, været påtænkt. På Verdensfredskongressen i London 1890 vedtoges, næsten i det sidste øjeblik, uden forhandling, en beslutning: „at eftersom flere fredsselskaber i nogen tid har nærret det ønske, at der dannedes en forening eller et forbund imellem dem, og da en sådan forening var ønskelig til at fræmme en jævnlig udveksling af meddelelser og ideer, samt til at lette en fælles optræden i påkommende tilfælde, så udtaler Kongressen sig til gunst for dette forslag, og håber, at Europas og Amerikas fredsselskaber indleder brevveksling herom med det formål: at finde praktiske midler til dets virkeliggørelse“.

Håbet beskæmmer jo ingen, og fromme ønsker koster jo intet. Men — rent ud sagt — hører slige kongresbeslutninger til de mindst praktiske, — om end „praktiske midler“ nævnes i dem.

Et sådant forbund er næppe muligt, — og, selv om det er muligt, er det næppe ønskeligt.

En verdensfredskongres kan sagtens tage beslutning om at danne Forbundet. Den kan vedtage dets „forfatning“ — i hundrede paragrafer, om den vil. Den kan vælge dets bestyrelse. Medlemmerne af denne vil blive personer, som har utallige andre ting at varetage, og som bor i forskellige lande, ja verdensdele; måske mødes aldrig oftere et flertal af en sådan bestyrelse. Den skal „styre“ ad den skriftlige forhandlings og beslutnings langsomme og vanskelige vej. Aldrig kunde en sådan bestyrelse få kraft og fasthed i sin ledelse. Kort sagt: Forbundet vilde kun komme til at stå på papiret. Det vilde næppe blive andet end dødfødt.

Men lad dette også være for stærke ord! Lad os antage, at forbundet virkelig kom levende til verden, og at dets tunge, indviklede maskineri kom til at arbejde!

Det vilde næppe vare længe, inden snart det ene og snart det andet fredsselskab følte sig trykket af en sådan overordnet ledelse. Dette eller hint selskab vilde føle sig hæmmet i brugen af de midler, som efter dets overbevisning og hele synsmåde bedst kunde fræmme det fælles mål. Der vilde let opstå indbyrdes gnidninger og rivninger, som udsatte hele maskineriet for at gå i stå. Friheden vilde tage skade.

Enheden i forskelligheden

må tilvejebringes ved et andet forbindelsesmiddel end en fælles styrelse, som alle i et eneste forbund samlede fredsselskaber skulde underordne sig. Forbindelsesleddet må ikke være deres herre, men deres tjæner. I stedet for en overkommando, der bruger fredsselskaberne som troppeafdelinger, må man danne et bureau, der bruges af dem alle, — eller dog af så mange, som selv ønsker at bruge det.

Det forbindelsesled, hvortil der trænges — det er altså et vedvarende

Internationalt Freds-Bureau.

Et herom stillet forslag blev trængt til side af det ovennævnte på Londonkongressen vedtagne*). Det var den 18. juli 1890. Men allerede den 23. blev dets grundtanke vedtagen af den Interparlamentariske Konference, og den 31. august s. å. vedtog en fredskongres i Grenoble at danne en Komité, som til den Verdensfredskongres og Interparla-

*) Se beretningen, hvortil her og i det følgende henvises som „Pr. London 1890“ (s: „Proceedings of the Universal Peace Congress. London 1890“), side 216—17.

mentariske Konferencce, som skal holdes i Rom (i november 1891), skal udarbejde et forslag om oprettelsen af et sådant Bureau (eller General-Sekretariat), hvilket „nogen tid inden åbningen af Konferencens årlige samling skal flyttes til den stad, hvor denne samling skal finde sted, for at hjælpe organisationskomitéen, og som imellem Konferencens samlinger skal tjæne som Internationalt Bureau så vel for fredsselskaberne som for de Parlamentariske Komitéer“ (Konferencen i London vedtog, at en sådan Komité skulde, så vidt muligt, oprettes i enhver rigsdag). Ikke længe efter begyndte en af mange større fredsselskaber og parlamentariske komiteer støttet Komité i Paris — under Dr. jur. Ch. Lemonniers for- sæde — at arbejde på dette forslag. Arbejdets resultat skal nu prøves i Rom.*)

Verdensfredskongressen og — næsten umiddelbart derefter — den Interparlamentariske Konferencce samlede første gang i Paris 1889, anden gang i London 1890, og tredje gang skal, som sagt, samlingerne finde sted i Rom 1891. Det er meningen at fortsætte således år for år, snart i den ene, snart i den anden verdensstad.

Kongressen og Konferencen vil væntelig kunne arbejde sig sammen i tidernes løb, således at de kommer til at danne lige som to afdelinger af samme Internationale Rigsdag. Londonkongressen vedtog, at de to forsamlinger borde møde årlig, umiddelbart før eller efter hinanden, i den samme by, og at de beslutninger m. m., som egnede sig til at tages under overvejelse af bægge, skulde af den, hvor de var behandlede først, officielt meddeles den anden.**)

Stemmeret på Kongressen har kun delegerede fra fredsselskaberne, — en regel, som vel først blev indført i London 1890***), men som nok vil blive fastholdt i fræmtiden. Stemmeret på Konferencen har vel hidtil enhver folkerepræsentant fra et hvilket som helst land haft (samt, som undtagelse, de i Pariskonferencen 1889 deltagende, om de end senere har ophørt at være folkerepræsentanter), men der vil vist snart blive indført en regel, der indskrænker stemmeretten til delegerede fra de Parlamentariske Komiteer (de af folkerepræsentanter alene bestående fredsselskaber). Da Norges Storting havde be-

*) Den 30. maj blev paa en kongres i Milano af delegerede fra de italienske fredsföreninger enstemmig vedtaget et forslag om at faa oprettelsen af Bureauet sikret i Rom (i november).

**) Pr. London 1890, side 214—15.

***) Pr. London 1890, s. 4—5 (11).

vilget rejsepenge til tre delegerede til Londonkonferencen var det — så vidt vides — alene dem, der havde sluttet sig til Komiteen, som valgte disse tre.

Vi har nu et overblik over de fire korps, hvoraf fredshæren kommer til at bestå:

1. Den Interparlamentariske Konference (rigsdagsmændenes delegerede),
2. Verdensfredskongressen (fredsforeningernes delegerede),
3. De Parlamentariske Komiteer, og
4. Fredsforeningerne.

For at få disse fire korps til at samvirke i kampen for det fælles mål behøves det for dem alle fælles

Internationale Freds-Bureau.

Dette er ikke over-, men underordnet den internationale Rigsdag, det vil sige: Konferencen (1) og Kongressen (2), i de dage eller uger, da disse forsamlinger holder møde. Det bliver sikkert dem, som udnævner og afskediger i det mindste Bureauets chef. Det er fra dem, det modtager sine ordrer, både under møderne og med hensyn til, hvad der skal udrettes imellem møderne, dels til forberedelse af de følgende, dels i anledning af de fattede beslutninger. Imellem møderne bliver Bureauet — medens altså hverken Kongressen eller Konferencen er samlede — ej heller over-, men højst sideordnet de Parlamentariske komiteer (3) og Fredsforeningerne (4), imellem hvilke det skal være det fælles forbindelsesled.

Som overordnet bør kun alle fredsvennernes fællesrepræsentation — Kongressen og Konferencen — kunne optræde. Som fuldbyrder af denne repræsentations beslutninger bør Bureauet imellem samlingerne kunne udøve ikkun et slags overordnet myndighed lige over for de Parlamentariske Komiteer og Fredsforeningerne, næmlic på lignende måde som, når en adjutant overbringer generalens ordre til afdelingscheferne. Der kan således på Kongressen være besluttet, at der på et vist tidspunkt imellem samlingerne, så vidt muligt i alle lande, skal sættes en adressebevægelse i gang til fordel for et eller andet formål på alle fredsvenners fælles program. Eller der kan på Konferencen være besluttet en, så vidt muligt, samtidig henvendelse fra rigsdagene til regeringerne for således på dem at øve det størst mulige moralske

tryk. I slige tilfælde er Bureauet næsten uundværligt. Uden det er det umuligt at

angribe samlet.

Men slige tilfælde vil være sjældne. Ti der bør aldrig angribes uden sandsynlighed for sejr. Og sejrens dage er kun nogle få i hvert hundredår. Alle de andre mange tusende dage er marchdage, arbejdets dage. Det er de dage, i hvilke sejrene forberedes. Og under dette arbejde kommer Bureauet til sin største nytte. Det kommer til at sysle med disse utallige småting, af hvis fint slyngede væv sejrens dug tilvirkes som de kostbareste kniplinger.

„Foragt ej disse småting, — de er ej uden ære.
De frø er til de træer, som sejrens frugter bære.“*)

Således må folkerettens udvikling på det samvittighedsfuldeste følges af Bureauet. Særlig bør det være grundig inde i alt, hvad der vedkommer voldgift og neutralisering. Af den grund bør det have sit sæde i en stad, hvor det kan støtte sig til et universitet.

For statistik bør Bureauet også, så snart midlerne tillader det, have et særligt departement. Det må altid have på rede hånd nøjagtige lister over de bestående fredsselskaber, disses styrende medlemmer og omtrentlige styrke. En vanskeligere, men ikke mindre vigtig opgave får det med at samle og bearbejde statistiken over de forskellige staters krigsstyrker og militære udgifter.

Et departement for historie — fredssagens historie — bør også findes. Den tidligere er mindre vigtig. Men for enhver ny kongres og konference må Bureauet fræmlægge en beretning, hvoraf fredssagens fræmgang fra år til år i de forskellige lande kan ses. Gennem sine forbindelser til alle sider kan Bureauet uddrage de nødvendige oplysninger så vel af blade og andre tryksager som af den store brevveksling, der må føres.

Opdragelsen er ikke det mindst vigtige formål. Mange fredsvener mener jo, at alene gennem opdragelsen fræmmes fredssagen sikkert. Nogle lægger hovedvægten på den religiøse, andre på den moralske opdragelse; bægge retninger bør tilfredsstilles. Alene at samle uoverensstemmelserne i de til skolebrug avtoriserede fædrelandshistorier, sammenligne dem, og skille avnerne fra kærnerne — det

*) Fri oversættelse af den store feltherre Fredrik II.s franske vers:
Aimez donc ces détails — ils ne sont pas sans gloire.
Ce sont les premiers pas, qui mènent à la victoire.

er et arbejde, som overgår enkeltmands kræfter; ej en gang et helt departement i Bureauet vil kunne løse opgaven tilfredsstillende uden mange og lange forhandlinger med historikere i forskellige lande. I modsætning til militær opdragelse bør fredsvenlig opdragelse forberedes. Lige som der længe har været dyrket en krigsvidenskab, vil en fredsvidenskab udvikle sig. Yngre, begavede personer må kunne dygtiggøre sig til fredssagens tjeneste, ej alene ved teoretisk undervisning i Bureauet, men også ved at deltage i den praktiske gerning både i dette og i de andre departementer.

At Bureauet må have et eget arkiv og bibliotek, følger af sig selv. Kun foreløbig vil det kunne nøjes med, hvad dets personale kan få adgang til (f. eks. i en stad som Bern, som både er sæde for en neutral stats republikanske regering og for et universitet, og derfor har både politiske og andre fag-bogsamlinger). Alle fredsföreninger bør sende Bureauet deres landes literatur om fredssagen, således at der efterhånden kan dannes et stort bibliotek til brug i denne sags tjeneste.

Et departement for oplysninger vil kunne gøre alle fredsvenner store tjenester. Det skal, så vidt muligt, besvare de forespørgsler, som rettes til det fra alle, som arbejder i fredssagens tjeneste: offentlige myndigheder, private selskaber og andre, som støtter det. Efter visse regler må det kunne betinge sig særlig betaling; det er, som bekendt, tit hundrede gange vanskeligere at svare end at spørge.

Redaktionen af blade, tidsskrifter, flyveskrifter og andre tryksager — til dels på flere sprog — med det formål at påvirke den offentlige mening til gunst for freden, — det er mere end nok at varetage for et af de største departementer. Udkommer på et mindre bekendt sprog et godt skrift af interesse for vor sag, bør det igennem Bureauet kunne oversættes på andre mer kendte sprog. Mindst 1 volapykist bør findes i dette departement.

Finansdepartementet får, efter al sandsynlighed, et ansvarsfuldt hværv. Det skal nemlig ikke alene holde nøjagtigt regnskab over Bureauets indtægter og udgifter, — så vel som over Kongressens og Konferencens, — men også over de fonds, som måtte blive betroede til dets finansielle administration, fonds, som er fælles for alle eller flere fredsselskaber og bestemte til særlige øjemed (t. eks. til at fræmme et af de formål, der skal varetages af et af de ovenfor nævnte departementer i Bureauet). Bliver denne administration samvittighedsfuldt varetagen og kontrolleret, er det sand-

synligt, at mange ved gavebreve og testamenter vil yde store kapitaler til fredssagens fremme.

Der kan tænkes endnu en hel række departementer, hvormed Bureauet efterhånden bør forsynes, for at kunne yde sit store formål de fuldkomneste tjenester. Men erfaringen vil i den henseende være den bedste rådgiver. Bureauet bør i tidens løb kunne blive fredshærens hovedkvarter. Det er dér, at generalstaben skal findes. Men selve generalen skal — lige som i Svejts — kun være til i krigstid. Og for fredsvenerne betyder „krigstid“ de kortere tidsrum, da et samlet angreb skal udføres. Den personlighed, som skal lede dette, kan ikke få sin myndighed fra Bureauet. Lige som Svejts's general udnævnes for den tid, krigen varer, af folkerepresentationen, således må også den taktiker, der skal lede det afgørende angreb i „krigen mod krigen“, fremstå af Kongressen eller Konferencen. Til at sejre hører medfødte egenskaber; man kan ikke lære at sejre. Men det taktiske snille kan ikke undvære den støtte, som Bureauet, gennem mangeårigt arbejde, både teoretisk og praktisk uddannede generalstab kan yde ham. Og slås angrebet tilbage, høstes ikke sejr, men nederlag, — da bliver Bureauet den faste borg, fæstningen, hvori man trækker sig tilbage for at forberede sig til et nyt angreb senere.

Bureauet vil give hele fredsbevægelsen en støtte, en fasthed, en sikkerhed, som den hidtil har savnet. Det vil tilføre den ny liv. Det vil udrette en lignende tjeneste som hjertet i det menneskelige legeme. Fra alle dettes organer strømmer blodet til hjertet, og — fornyet her — strømmer blodet atter tilbage til alle legemets dele, og giver dem ny kraft.

Men hjertet må ikke ophøre at slå. Stanser dets slag, er livet slukket. Det gælder at sikre ej alene Bureauet en vedvarende tilværelse — vedvarende i alt fald så længe krig mod krig må føres —, men også Kongressens og Konferencens årlig tilbagevendende samlinger må sikres. En gang begyndt, må bevægelsen fortsættes. Et helt år uden Bureau, uden Kongres, uden Konference vilde være et led revet ud af den kæde, som drager den offentlige verdensmening bort fra magttilstanden over til retstilstanden. Kun et eneste led brudt, — og hele kæden er sønderreven. Det vilde — med andre ord — være et så føleligt nederlag for fredssagen, at for enhver pris

Bureauets vedvarenhed,
Kongressens og Konferencens årlige samlinger
må sikres.

Spørgsmålet om denne sikkerhedsstillelse er uden tvivl kun et pengespørgsmål. Personer til fredsarbejdets stadig bedre fremme vil nok findes. Dag for dag indskrives ny rekruter i fredsforeningerne, år for år i rigsdagene. Således uddannes ny forkæmpere for sagen både til Kongressen og til Konferencen; og i disse forsamlinger får man også nok øje på rekruter til Bureauets personel. Det personelle spørgsmål løser sig selv, når det kun lykkes at løse det finansielle.

Men er dette da uoverkommeligt?

Til at føre krig — siger en stor feltherre og militærforfatter (Montecuculi) hører tre ting: penge, penge og penge.

De samme tre ting hører til at føre krig imod krigen, — dog med den forskel, at der til denne sidste krig hører kun en meget lille brøkdels af de summer, som behøves til hin, — og at hvert tusende kroner, som anvendes fornuftig på fredssagen, i en nærmere fremtid kan antages at ville spare flere millioner, som nu kastes i krigens, eller den væbnede freds, bundløse gab.

Det lille militaristiske parti i en af Evropas mindste stater — Danmark med kun 2 millioner indbyggere — har ved den s. k. „selvbeskatning“ frivillig tilvejebragt en sum, der, om den — ej var bleven begravet i 1½ fort, men — var bleven anvendt til en

Freds-Fond,

nu havde udgjort en kapital så stor, at af dens årlige renter kunde både Bureauet, Kongressen og Konferencen leve. Mere behøves ikke til at sikre deres vedvarende.

Er det da for dristigt at forudsætte, at alle verdens fredsvenner vil kunne grunde en mindst lige så stor fond?

Gælder det militære udgifter, anses halvanden eller et par millioner kroner kun for en bagatel. Skulde den samme sum, anvendt på fredssagen, da være for højt et mål at stile efter?

Det kan ikke nytte at stole på, at den halve snes fredsforeninger og parlamentariske komiteer, som har medvirket til Bureauets forberedelse, også år for år vil eller kan dække dets udgifter, om disse end bliver fordelte på foreningerne på grundlag af vedkommende nationers velstand. Det vilde være at bygge Bureauet på gyngende grund i finansiell henseende.

Noget må voves, når meget skal vindes. Forskudet må gøres af alle fredsvenner, både selskaber og private, som har hjerte for sagen, som tror på den, og som håber

dens sejr. Lad alle efter ævne og lejlighed tegne sig for aktier på større eller mindre beløb, indtil den nødvendige kapital er sikret! Lad tegningen fortsættes, når Bureauet begynder at vise frugter af sin virksomhed, og lad den ikke sluttes, inden Bureauet er fuldstændigt med alle tilstrækkelig udrustede departementer! Først da vil det helt kunne udfolde sin velsignelsesrige virksomhed. Først da vil det vise sig, hvorledes det „maler guld i gævn“ på fredens kværn, — hvorledes det hjælper Konferencen, Kongressen, de Parlamentariske Komiteer og alle Fredsselskaber til at oparbejde den offentlige mening, verdensmeningen, så at krig år for år bliver umuligere, medens retstilstanden rykker nærmere. Efterhånden vil det også vise sig, hvorledes staternes militære udgifter indskrænkes.

Imidlertid vil det ligeledes blive erkendt, at

Fredssagen er et statsformål,

som er langt værdigere staternes pekuniære støtte, end militærvæsenet er det. De fredens „selvbeskattere“, som har gjort udlæget til Bureauet, vil naturligvis foreløbig ingen renter kunne vente af sine „aktier“. Men når først staterne — takket være især de Parlamentariske Komiteers virksomhed — har erkendt, at Bureauet bør opretholdes ved fælles tilskud fra alle civiliserede stater (lige som flere andre internationale bureauer i Bern), da vil det være let for Evropas og Amerikas stater at tilbagebetale aktieejerne både kapital, renter og renters renter. Selv om kapitalen med renter og renters renter imidlertid skulde have fordoblet sig, vilde udgiften dog næppe være større end til et middelstort fort eller panserskib. Lad os antage, at den kapital, som skulde tilbagebetales aktieejerne, da vilde udgøre 4 mill. kr. Det vilde næppe blive 1 øre at udrede for hver af Evropas og Amerikas indbyggere.

Og der kan næppe være tvivl om, at fredssagen — retstilstandens ordning imellem staterne som nu mellem den enkelte stats borgere — vil blive anerkendt som et af de vigtigste statsformål. Allerede ser vi, hvorledes den anskuelse arbejder sig frem. Den s. k. panamerikanske kongres i Washington (oktober 1889—april 1890) var en diplomatisk fredskongres, hvortil alle Amerikas stater sendte officielle repræsentanter. Der virkes for en lignende kongres med repræsentanter også fra europæiske stater under Verdensudstillingen i Chicago 1893; de store nordamerikanske fredsforeninger søger at få de Forenede Staters Præsident til at

udstede indbydelsen. Skulde ikke, før eller senere, en pan-evropæisk diplomatkongres være mulig, t. eks. i Bern? Napoleon III gjorde et mislykket forsøg 1863; de store stater svarede nej, de små ja. I slige tilfælde er det naturligt for de små at gå i spidsen; til en indbydelse fra Forbundspræsidenten i Svejts vilde næppe mange evropæiske småstater sige nej. Snarere kunde det tænkes, at en større stat deraf lod sig bevæge til at sejle Svejts forbi, ligesom i 1890, da denne lille stat tog sin indbydelse tilbage til fordel for den kongres om arbejdersagen, som derefter fandt sted i Berlin. Det er kun et tidsspørgsmål, når turen kommer til fredssagen. Og da er den bleven en statssag over hele den civiliserede verden. — (Norge gjorde begyndelsen, da Stortinget den 2. juli 1890 bevilgede rejseudgifter til sine delegerede til Londonkonferencen; det har nu bevilget til Romkonferencen d. 3—8 nov. 1891 til hver af tre 1000 kr.)

Altså må den årlige Verdensfredskongres og Interparlamentariske Konference arbejde sig sammen, så at de omsider når en fast organisation med officielle repræsentanter og med et fælles bureau:

Staternes Internationale Freds-Bureau.

Således udvikler sig også deraf i årenes løb et

Internationalt Parlament

for fredssagen. I dette undersøges, imellem hvilke stater der lettest vil kunne sluttes vedvarende voldgiftstraktater og andre overenskomster til større sikring af freden mellem folkene. Og i dette parlament aftales midlerne til at nå målet: efterhånden mer og mer at afløse magtmidler med retsmidler til afgørelse af internationale tvistigheder. Idet de vedvarende voldgiftstraktaters bestemmelser prøves ad erfaringens vej, afsættes lidt efter lidt — lige som koralrevene, der højner sig fra havets bund — det retsgrundlag, der en gang, i en fjærnere fræmtid, kan bære en

International Voldgiftsdomstol.

Ringene i de civiliserede staters retsforbund vil da være sluttet; treheden af den udøvende, lovgivende og dømmende myndighed vil da være nået. Retstilstanden vil have overfløjet magttilstanden. Fredssagen vil have vundet sin største sejr. Verden vil have gjort et kæmpeskridt fremad.

Men, inden verden når så vidt, vil der være både mange mindre sejre at vinde og — mange nederlag at lide. For at nederlagene kan blive så få og små, sejrene derimod så mange og store som muligt, gælder det: aldrig at angribe, inden man er tilstrækkelig rustet, og har et fast punkt at samle sig om, dersom sejren, imod al sandsynlighed, skulde glippe.

Nærmere i enkelthederne at udkaste fredsvennernes krigsplan vilde være altfor meget at udæske kritiken, der kan blive skarp nok endda.

Vejene til målet kender vi. Ad dem er det, vi skal

marchere adskilt.

For sikrest at nå fra stilling til stilling gælder det, som sagt, ikke at vove en kamp, inden alt er tilstrækkelig forberedt, opmærksomt at afvænte „det strategiske moment“, men da også med fuld kraft at styrte frem over hele linjen:

angribe samlet.

VEDTÆGTER

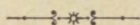
for

Dansk Fredsforening,

stiftet den 28. November 1882 som

Foreningen til Danmarks Neutralisering

(som sidst ændrede den 4. August 1890).

§ 1.

Foreningens Formaal er at virke for,

- a) at der tilsikres Danmark en af Evropa anerkjendt vedvarende Neutralitet i Lighed med Svejts og Belgien;
- b) at der afsluttes vedvarende Voldgiftstraktater mellem Danmark og andre uafhængige Stater, først og fremmest de to andre nordiske Riger; og
- c) at det nordslesvigske Spørgsmaal løses ad fredelig Vej, i Overensstemmelse med Grundsætningen om Folkenes Selvbestemmelsesret.

§ 2.

Foreningens Bestyrelse bestaar af fem Medlemmer. Bestyrelsen vælger af egen Midte: Formand, to Næstformænd, Sekretær og Kasserer, samt fastsætter selv sin Forretningsorden.

Bestyrelsens Medlemmer vælges ved skriftlig Afstemning for 2 Aar ad Gangen, dog at der efter det første Aars Forløb afgaar 2 Medlemmer, efter det andet Aars 3, og saaledes skiftevis 2 og 3, foruden den ved Udtrædelse eller Dødsfald foranledigede Afgang. Afstemningen sluttet saa længe inden Kalenderaarets Udgang, at den fornyede Bestyrelse kan tiltræde den følgende Nyaarsdag. Ved Valget kan ethvert Medlem kaste sine Stemmer paa en eneste Kandidat eller fordele dem paa to eller flere, dog uden at dele nogen Stemme.

Som Bestyrelses-Suppleanter anses de 5 Personer som efter de valgte har opnaaet de største Stemmetal, for saa vidt disse er højere end Halvdelen af de afgivne Stemmesedler.

§ 3.

Det aarlige Medlemsbidrag er 50 Øre.

Hvor der er dannet stedlige Kredse, hvilke der indrømmes al den Selvstyrelse og Virksomhed paa egen Haand, som kan forenes med Foreningens Interesser og ikke strider mod dens Vedtægter, betales Medlemsbidraget til disse, som deraf afgiver Halvdelen til den fælles Kasse, der sorterer under Hovedbestyrelsen.

§ 4.

Bestyrelsen udnævner blandt Foreningens Medlemmer, om muligt, to delegerede til at repræsentere den paa den internationale aarlige Fredskongres. Undtagelsesvis kan Foreningen repræsenteres i Fællesskab med andre nordiske Fredsforeninger, hvor Sagens Natur ikke kræver dens særlige Repræsentation.

§ 5.

Foreningens Formand sammenkalder det almindelige Aarsmøde og gjør paa dette Rede for Foreningens Virksomhed.

Aarsmødet tager Beslutning med Hensyn til det foregaaende Kalendersaars Regnskab og vælger to Revisorer til at granske samme Aars.

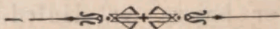
I øvrigt kan ethvert Spørgsmaal af Betydning for Foreningen drøftes paa Aarsmødet, men ingen Beslutning fattes, med mindre Forslag dertil mindst 1 Maaned forinden har foreligget trykt i Medlemsbladet.

Indmeldelser af ny Kredse sendes til Dansk Fredsforening, (København N). Kreds-Formandens tydelige Navn, Stilling og fuldstændige Adresse opgives samtidig med Indmeldelsen.

Nr. 1 af Dansk Fredsforenings Smaaskrifter: Fredsvennernes Katekismus (af *P. Sveistrup*) udkommer nu i 2den Udgave (6te og følgende Tusender).

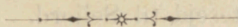
Foreningen har i øvrigt bl. a. udgivet en lille Fortegnelse over „Danske og norske Smaaskrifter om Freds-sagen“ (*Joh. Møller*, Kbhvn. K), hvortil henvises.

Dansk Fredsforenings Medlemsblad

(se Fredsforeningens Vedtægter § 5 i slutningen).

København N, d. 29. Juni 1891.

Bestyrelsen

stiller på næste årsmøde, sandsynligvis d. 27. september 1891
i København, følgende

Ændringsforslag til Vedtægter:

Ny § 5

(imellem § 4 og § 5, hvilken sidste da bliver § 6).

Foreningens højeste myndighed er det almindelige årsmøde. Alle mødende medlemmer har ret til at deltage i forhandlingen, men stemmeret har kun kredsens formænd og ombud. Hver kreds kan sende 1 ombud for hvert 40de betalende medlem, hvis bidrag for samme kalenderår mindst 14 dage inden årsmødet er modtaget af hovedbestyrelsen (§ 3). Mødende medlemmer med skriftlig fuldmagt fra fraværende stemmeberettigede kan stemme for sig, dog at ingen kan råde over flere end 5 stemmer, med mindre de er fra samme kreds; i så fald er tallet ubegrænset. Afstemning ved navneopråb skal finde sted, når årsmødets ordstyrer, et medlem af hovedbestyrelsen eller tre stemmeberettigede vil det.

[Kredsens mening herom imødeses].

§ 3.

Det aarlige Medlemsbidrag er 50 Øre.

Hvor der er dannet stedlige Kredse, hvilke der indrømmes al den Selvstyrelse og Virksomhed paa egen Haand, som kan forenes med Foreningens Interesser og ikke strider mod dens Vedtægter, betales Medlemsbidraget til disse, som deraf afgiver Halvdelen til den fælles Kasse,

Et nordisk møde

hvor — foruden det sociale spørgsmål og kvindesagen — også fredssagen vil blive behandlet, holdes d. 6.—8. august 1891 i Seljord ved Telemarkens højskole. Deltagere bør mælde sig inden 25. juli til stortingsmand *V. Ullmann* (adr.: Seljord, Norge). Oplysning om rejsen må søges i „Rejseliste“ (20 ø.) og „Norges Communicationer“ (30 ø.). Rejsens sidste del går over Lavrvig, Skien, Ulefos, Strengen og Hvitesejd til Seljord.

Småskrifterne.

Da flere kredse af D. F. endnu ikke har bestilt småskrifter nr. 1 og 2 — „Fredsvennernes Katekismus“ og „Fredsvennernes Krigsplan“ —, af hvilke enhver kredsformand har fået eksemplarer, og da satsen ej kan blive stående længer, bedes bestillingerne hurtigst indsendte til Hr. kursusbestyrer *R. P. Rasmussen*, Blegdamsvej 26, Kbh. N. Prisen er for 100 ekspl. 3 kr. 75 ø. og for 50 ekspl. 2 kr. (helst ved postanvisning). Hidtil er af nr. 1 solgt 6—7 tusender (siden jan. 1890) og af nr. 2 over 1½ tusend (siden 5. juni 1891). Når satsen snart aflægges, forhøjes prisen.

På bestyrelsens vegne

Fredrik Bajer,

D. F.s formand.

